

ECONOMISCHE IMPACT VAN HET CORONAVIRUS IN BRABANT

BRABANTSE IMPACTMONITOR

DONDERDAG 12 MAART 2020

PROVINCIE NOORD-BRABANT

ACTUEEL BEELD

Gebiedsbeeld >

Recente ontwikkelingen

Impact economie

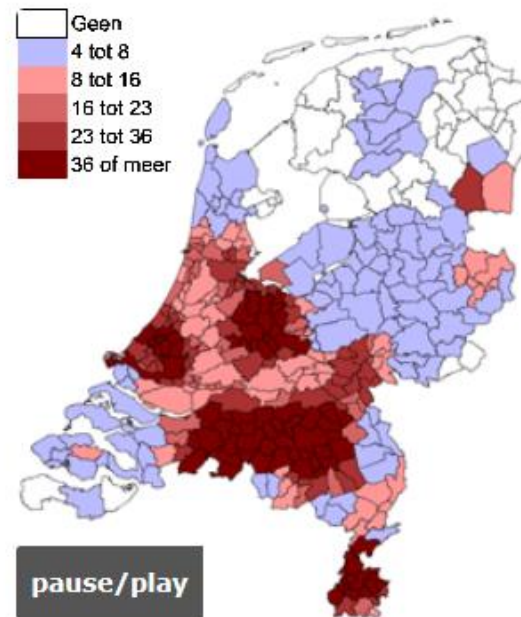
Ontwikkelingen per branche

Mediabeeld

(NOOD)MAATREGELEN

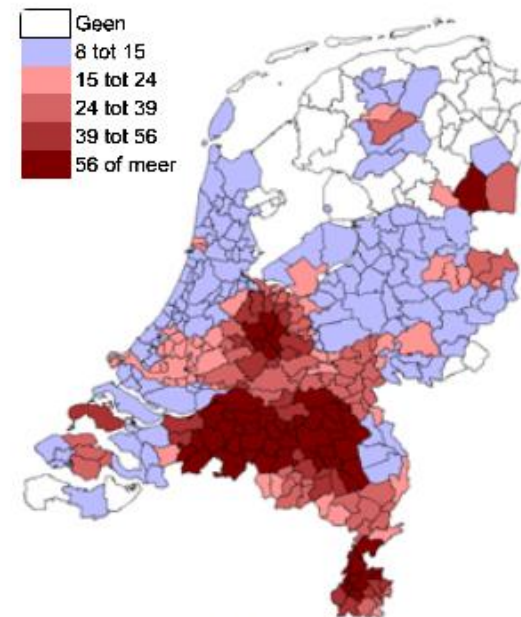
GEBIEDSBEELD

- Wereldwijd >130.000 mensen besmet
- Nederland 614 mensen positief getest

11 maart

Coronadichtheid
Besmettingen per 1.000 km²

11 maart

Coronakans
Besmettingen per miljoen inwoners

Bron: Bureau Louter - www.bureaulouter.nl

RECENTE ONTWIKKELINGEN

- Kabinet: landelijke oproep sociale onthouding, streep door evenementen, veiligheidsregio's roepen Brabanders op sociale contacten de komende week te beperken. Scholen blijven vooralsnog open vanwege doorwerking. Maatregelen gelden tot eind maart.
- 1700 aanvragen voor werktijdverkorting.
191 aanvragen toegewezen voor 2.191 werknemers. 90 aanvragen afgewezen voor 742 werknemers
- Eerste beeld: gevolgen direct voelbaar voor horeca, evenementen en logistiek

IMPACT ECONOMIE

- Verwachting is dat economische groei Nederland minimaal halveert door coronavirus
- Rabobank:
 - Economische groei NL zonder coronavirus +1,4%
 - Groei met coronavirus +0,7%
 - Krimp met coronapandemie -0,2%
- Parameters: arbeidsuren, arbeidsproductiviteit, consumptie, investeringspremie handel, wisselkoersen, etc.
- Consumentenvertrouwen kan deuk oplopen door gezondheidsrisico's en onzekerheid over werk.

ACTUEEL BEELD

Gebiedsbeeld

Recente ontwikkelingen

Impact economie >

Ontwikkelingen per branche

Mediabeeld

(NOOD)MAATREGELEN

IMPACT ECONOMIE

Uitbraak coronavirus kent vooral negatieve gevolgen voor de meeste sectoren

Inschatting van de effecten op Nederlandse sectoren

	Impact op de vraag		Impact op inkoopkosten*		Impact op productie**	
	Nu	Komende maanden	Nu	Komende maanden	Nu	Komende maanden
Agrarische sector						
Bouw						
Detailhandel		-	-	-		-
Groothandel	-	-	+/-	+/-	-	-
Horeca & toerisme	-	-				-
Industrie	-	-	+/-	+/-	-	-
Transport & opslag	-	-	+	+	-	-
Zakelijke diensten						
Onderwijs						-
Overheid						
Zorg en Welzijn	+	+		-		-

- = Negatief effect
- + = "Positief" effect
- +/- = Zowel "positieve" als negatieve effecten

*bijv. transportkosten, olieprijs

**bijv. verstoring in toeleverketen, groter risico op ziekte werknemers

Bron: ING Economisch Bureau

Aanpassingsvermogen verschilt per sector

Inschatting van de mogelijkheid om de gevolgen van covid-2019 op te vangen

	Thuiswerken mogelijk	Inhaal-mogelijkheden	Aandeel van flexibel personeel
Agrarische sector		-	
Bouw	-	-	+
Detailhandel	-	+	+
Groothandel	+	+	
Horeca & toerisme	-	-	+
Industrie	-	+	
Transport & opslag	-	+	+
Zakelijke diensten	+	+	+
Onderwijs	-		
Overheid	+		
Zorg en Welzijn	-	-	

- = Weinig/ geen mogelijkheid tot aanpassing

+ = Wel mogelijkheid tot aanpassing

Bron: ING Economisch Bureau

HORECA, RECREATIE EN TOERISME

- KHN ziet aantal boekingen teruglopen en aantal annuleringen toenemen. (Enquête uitgezet, reactie verwacht 13-03-2020).
- Normaal gesproken in deze periode bezetting van 85% van de hotelbedden. Nu om en nabij 20%.
- Voorbeeld: Auberge de Bonheur Tilburg (36 bedden). In maart 50% minder boekingen, in april 30% minder.
- Ter vergelijking: aantal zakelijke hotelovernachtingen in Brabant:
 - Maart 2019: 160.000 dan maart 2020: 80.000 minder
 - April 2019: 180.000 dan april 2020: 54.000 minder
- Wanneer gemiddelde kamerprijs €100,- is, dan omzetverlies van 8 miljoen in maart en 5,4 miljoen in april.
- Uitzendkrachten worden naar huis gestuurd.
- Liquiditeitsproblemen op korte termijn
- NBTC werkt aan 'post-corona' initiatieven ter stimulering en acceleratie van herstel.

EVENTEMENTEN EN BEURZEN

- Alle grote en kleine evenementen in Brabant afgelast
- Zalen- en conferentiecentra voelen direct impact door annuleringen.
- Brabantse Eredivisieduels en alle amateurwedstrijden afgelast
- Indoor Brabant zonder bezoekers

LOGISTIEK EN TRANSPORT

- TLN: vertragingsschade bij zee- en luchtvervoer als gevolg van de coronacrisis is in principe altijd voor rekening van de klant, de verlader.
- Europese koepel logistiek roept EU op om rijverboden tijdelijk op te heffen om te voorkomen dat bestuurders en bedrijfsvoertuigen worden geblokkeerd in quarantainegebieden.
- Transportsector lijdt onder restricties in Italië. Vervoer van en naar die regio stagneert.
- Te weinig werk voor vervoerders op korte termijn en enorm prijsopdrijvend effect zodra er weer gereden mag worden. Ergo: kostprijsverhogend voor bedrijven die goederen uit Italië betrekken.

(MAAK)INDUSTRIE

- Brainport Industries
 - Tot op heden weinig zorgen. Grote techbedrijven melden dat er wat orders worden verschoven, maar leidt nog niet tot problemen.
 - Toeleveranciers melden dat met name kabels en printplaten uit China slecht verkrijgbaar zijn, maar verwachting dat dit zich op korte termijn herstelt.
- FME
 - Weinig zorgen. Wel enkele aanvragen wtv genoteerd. Nog geen vraaguitval.
 - Philips heeft op cruciale functies 2 teams geformeerd die elkaar niet mogen ontmoeten.
 - ASML dwingt 50% thuis te werken.
 - DSM alle externe contacten / bezoekers afgemeld.
 - Leveringsproblemen van halffabrikaten / onderdelen zijn tot op heden binnen netwerk opgelost (alternative sourcing)
- Koninklijke Metaal Unie
 - Vraag naar deeltijd-WW onder leden neemt toe
 - Enkele machines staan stil door gebrek aan onderdelen/grondstoffen
 - Toeleverketen begint te stagneren.
 - Financiële druk (liquiditeit) op bedrijven neemt toe.

(INTER)NATIONAAL MEDIABEELD

- Aandacht voor coronamaatregelen in het buitenland en de economische gevolgen van deze maatregelen, o.a. op de reisbranche:
 - [President Trump sluit de grenzen voor reizigers uit Europa](#) (NRC)
 - [Europese aandelenbeurzen kelderen, luchtvaart aandelen maken duikvlucht](#) (NOS)
 - [Wat zijn de gevolgen van het Amerikaans inreisverbod? 'Het is een catastrofe, dit is 9/11 en sars bij elkaar'](#) (Volkskrant)
 - [KLM houdt coronacrisis niet lang vol](#) (Telegraaf)
- Oproep aan de overheid om rekening te houden met zwartste scenario. "In het uiterste geval zou de overheid daarbij de lonen in het bedrijfsleven moeten doorbetalen."
 - ['Overheid moet rekening houden met zwartste scenario'](#) (Telegraaf)
 - [VNO-NCW en MKB-Nederland willen extra coronamaatregelen](#) (De Ondernemer)
 - [Roep om overheidssteun bij coronaschade wordt luider](#) (Financieel Dagblad)

REGIONAAL MEDIABEELD

- Gevolgen coronamaatregelen worden duidelijk zichtbaar en voelbaar voor Brabantse ondernemers in o.a. horeca, recreatie en evenementen.
 - [Twee Tilburgse horecazaken sluiten zelf de deuren om corona](#) (Brabants Dagblad)
 - [Dit doet de Efteling tegen het coronavirus](#) (Omroep Brabant)
- Andere bedrijven en bedrijfstakken roeren zich amper in de media, maar dat kan ermee te maken hebben dat bedrijven niet graag toegeven iets te merken van het coronavirus.
 - [Bedrijfsleven alleen anoniem eerlijk over gevolgen corona](#) (L1)
- Omroep Brabant houdt een lijst bij van alle evenementen die zijn afgelast. Naast grote evenementen hebben verschillende theaters alle voorstellingen geschrapt en ligt de amateursport voorlopig stil.
 - [Dit zijn de evenementen die door de coronamaatregelen niet doorgaan](#) (Omroep Brabant)
- De coronacrisis heeft voor sommige bedrijven ook voordelen. Zo gaan de zaken goed bij bezorgsupermarkt Picnic Eindhoven.
 - [Picnic Eindhoven profiteert van coronavirus](#) (Eindhovens Dagblad)

ACTUEEL BEELD

Gebiedsbeeld

Recente ontwikkelingen

Impact economie

Ontwikkelingen per branche

Mediabeeld >

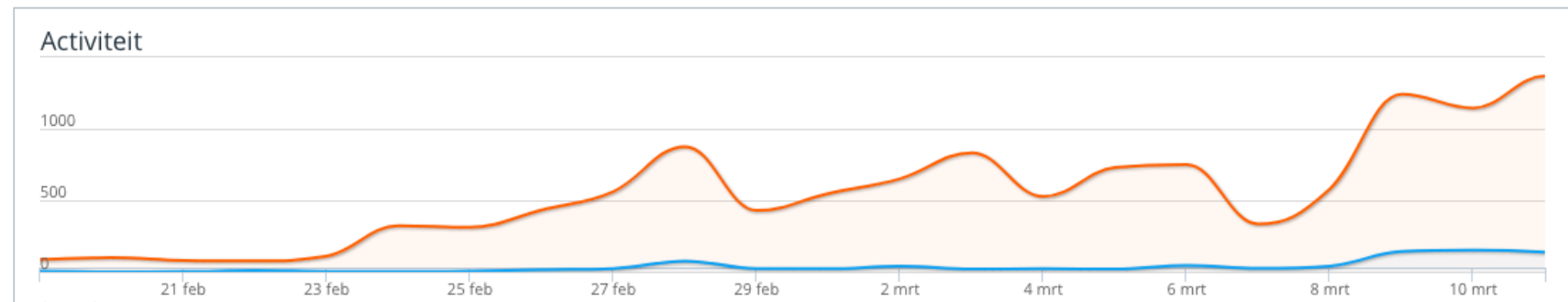
(NOOD)MAATREGELEN

SOCIAL MEDIA

- Aantal social media berichten over corona met een economische insteek neemt toe, zowel landelijk (oranje lijn) als in Brabant (blauwe lijn)

Activiteit & Sentiment

ACTUEEL BEELD

Gebiedsbeeld

Recente ontwikkelingen

Impact economie

Ontwikkelingen per branche

Mediabeeld >

(NOOD)MAATREGELEN

SOCIAL MEDIA

- In aanloop naar persconferentie van het kabinet donderdagmiddag is de algemene teneur op sociale media dat de overheid strengere maatregelen moeten nemen om het coronavirus te bestrijden.
- In veel (gedeelde) berichten wordt gewezen op de noodzaak voor sociale onthouding, juist om kwetsbare groepen te beschermen.
- Naast berichtgeving over afgelaste evenementen, beurzen en andere publieke bijeenkomsten, zien we ook steeds vaker verhalen van culturele ondernemers en zelfstandigen waarvan opdrachten en optredens worden geannuleerd. Dat signaal wordt nu ook politiek opgepakt.

Corona gaat veel economische slachtoffers maken. Dat is natuurlijk minder erg dan doden, maar ik denk wel dat de gevolgen (nu al) onderschat worden. Ik kan alleen spreken voor mijn eigen tak van sport: de muziekbusiness, en nu al is de situatie nijpend.

Actieve rol overheid is nodig om mensen en banen te beschermen

OVERZICHT (NOOD)MAATREGELEN

- Werktijdverkorting (WTV) die 3 weken geleden is ingesteld; waarop bedrijven een beroep kunnen doen die door een calamiteit tijdelijk een verlies van werkuren hebben.
- Verruiming van Borgstelling MKB-kredieten (BMKB); hulp voor bedrijven in liquiditeitsproblemen.
- Fiscaliteit; mogelijkheid tot het verzoek om bijzonder uitstel van betaling in inkomstenbelasting, vennootschapsbelasting, omzetbelasting en loonbelasting.
- Zie ook de [Kamerbrief](#) over economische maatregelen met betrekking tot het coronavirus.